

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Novi disciplinarni zakon za štajersko učiteljstvo. — Na boj na divje Amonite! — Zdravljenje naših bolnih razmer. — Kritikujoči glasovi. — Dopisni. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserat. — Češko.

Novi disciplinarni zakon za štajersko učiteljstvo.

Po dolgem in trudapolnem boju je doseglo štajersko učiteljstvo končno vendar zopet lep uspeh. V svoj deželni zbor štajerskega z dne 9. novembra t. l. so namreč enoglasno sprejeli novi disciplinarni zakon za učiteljstvo.

Ta določa:

§ 1. Učitelja,* ki krši svoje dolžnosti, katere mu nalaga njegova služba ali njegova službena prisega, ali ki s svojim izvenšolskim vedenjem oškoduje ugled učiteljskega stanu ali svoje delovanje kot vzgojitelj in učitelj, zadane redovna kazen (§ 18.) ali z ozirom na način in važnost pregreška ali na druge obtežilne okoliščine disciplinarna kazen (§ 19.).

§ 2. O zaznavah, oziroma ovadbah, ki se tičejo protizakonitega** vedenja (§ 1.) kakega učitelja, ima, če ni potrebno obvestiti kazenskega sodišča, izključno le okrajni šolski svet uvesti predpozvedbe. Krajni šolski svet mora predložiti njemu doposlane ovadbe okrajnemu šolskemu svetu. Ko si je okrajni šolski svet razjasnil stvarni položaj, mora skleniti, če se zaradi pomanjkanje dejanja, ki bi se moglo kaznovati po tem zakonu, ustavi nadaljno postopanje, ali če zadostuje samo graja (§ 18.), ali končno, če se naj uvede disciplinarna preiskava. V prvih dveh slučajih se sme izvršiti sklep šele tedaj, ako ga je deželni šolski svet, ki se mu mora ves predpozvedbeni akt takoj po storjenem sklepu predložiti, brez nadaljne odredbe vzel na znanje. Ako je pa sklenil okrajni šolski svet, da se uvede disciplinarna preiskava, ali ako je isto odredil deželni šolski svet po pregledu pozvedbenega akta, jo mora pričeti okrajni šolski svet nemudoma ter o tem takoj obvestiti pismenim potom obtoženca z navedbo obdolžitve, ki so se proti njemu dvignile, kakor tudi dotični krajni šolski svet. Na podlagi samih anonimnih ovadb se ne more sklepati o uvedbi disciplinarne preiskave.

§ 3. Predpozvedbe kakor tudi disciplinarno preiskavo mora izvesti predsednik okrajnega šolskega sveta, ki sme okrajnega šolskega nadzornika (mestnega šolskega nadzornika) pozvati k sodelovanju.

§ 4. Tekom disciplinarne preiskave ni le dotičnega protizakonitega dejanja natančno preiskati, temveč se morajo skrbno upoštevati tudi vse okoliščine, ki bi mogle služiti obdolžencu v obrambo in to tako glede onih razbremenilnih momentov, ki jih je navedel obtoženec, kakor tudi uradoma. Pri izvršitvi pozvedb se mora varovati ugled obtoženca in njegove službe. Obtožencu podrejeni otroci se naj zaslišijo le, kadar to smoter preiskave neobhodno zahteva. Ustno zaslišanje obtoženca se lahko vsak čas izvrši. Ako so bistvene razlike v označenju stvarnega položaja med navedbami zaslišanih prič in med navedbami obtoženca ali med izpovedbami posameznih prič med seboj, tako se morajo postaviti dotične priče in obtoženec iz oči v oči in se istodobno zaslišati.

§ 5. Obtožencu se mora dati v vsakem slučaju neposredno pred zaključkom disciplinarne preiskave prilika, da se seznaní z njenimi uspehi, in na njegovo zahtevo se mu mora dovoliti vpogled v vse preiskovalne spise, v kar se mu mora odmeriti najmanj osem dni časa. Obtoženec ima pravico, podati tekom osmih dni po preteku zgorajšnjega roka o tem končno izjavo bodisi na zapisnik ali v obliki posebne vloge. Ako navede obtoženec v tej izjavi nova dokazila, se sme preiskava le tedaj nadaljevati, ako nimajo doprinešena nova dokazila očitnega namena, zadrževati postopanje. V svoji končni izjavi mora staviti obtoženec tudi morebitne nasvete glede prič, ki se naj povabijo k disciplinarni obravnavi. Po zaključku disciplinarne preiskave se mora okrajni šolski svet s celim aktom seznaniti in ga potem predložiti s svojo izjavo vred deželnemu šolskemu svetu.

§ 6. Deželni šolski svet odda akt predsedniku disciplinarnega senata (§ 7.), ako se mu ne zdi potrebno preiskavo dopolniti in akt vrniti okrajnemu šolskemu svetu, pri čemer se ima smisel § 5. primerno upoštevati.

§ 7. Pri deželnem šolskem svetu se ima sestaviti disciplinarni senat, čigar poslovna doba se strinja z isto deželnega šolskega sveta. V tem senatu so: 1. e. kr. namestnik, oziroma njegov namestnik v predsedništvu deželnega šolskega sveta kot predsednik; 2. administrativni poročevalec v deželnem šolskem svetu, oziroma uradnik, ki ga nadomešča v drugih službenih zadevah; administrativni poročevalec deželnega šolskega sveta je obenem poročevalec v disciplinarnem senatu; 3. član, ki ga v to določi deželni odbor izmed svojih zastopnikov v deželnem šolskem svetu, odnosno iz drugega zastopnika deželnega odbora v deželnem šolskem svetu; 4. deželni šolski

*) pövsod za „Lehrperson“.

**) pflichtwidriges Verhalten.

nadzornik za ljudske šole; 5. član dežel. šol. sveta, ki ga voli isti izmed svojih članov, oziroma njegovega namestnika, ki se voli na isti način, pri čemer se je v prvi vrsti ozirati na zastopnika učiteljstva, ki sta po § 38. zakona z dne 8. svečna 1869., dež. zak. št. 11, člana deželnega šolskega sveta; 6. eden v Gradcu bivajoč ljudskošolski ali meščanskošolski učitelj; ki ga imenuje c. kr. minister za uk in bogočastje izmed terno-predloga deželne učiteljske konferencije, oziroma namestnika, ki se imenuje na isti način.

§ 8. Disciplinarno obravnavo razpiše deželni šolski svet. O tem je obvestiti obtoženca vsaj tri dni pred obravnavo. Člani disciplinarnega senata se morajo povabiti k obravnavi vsaj osem dni pred njo. Namesto članov, ki so zadržani, in so to deželnemu šolskemu svetu naznanili, se pokličejo k obravnavi njihovi namestniki, ako se je omenjeno obvestilo izvršilo v roku, da je to še izvedljivo.

§ 9. V smislu določb § 8. sklicani disciplinarni senat je sklepčen, ako so razen predsednika navzoči še trije člani.

§ 10. Ako zasledi disciplinarni senat v preiskovalni snovi nasprotstva, ali ako so potrebne nadaljne pozvedbe, (§ 12., a) ali ako se mu še na tej stopnji postopanja potrebno zdi, postaviti priče s pričami ali priče z obtožencem iz oči v oči (§ 4.), tedaj se obravnava preloži in se vrnejo akti okrajnemu šolskemu svetu, da jih primerno dopolni, k čemer se mu sestavijo določna vprašanja. Le v izvenrednih slučajih, posebno če gre za odpustitev obtoženca s službenega mesta ali iz šolske službe in če se ima dognati verjetnost kake odločilne priče, more disciplinarni senat pred obravnavo ali tekom iste, zaradi obtoženčevega predloga ali pa tudi uradoma skleniti, da se povabi ista priča, oziroma priče k obravnavi. Stroške, ki narastejo zavoljo povabila prič k disciplinarni obravnavi in se odmerjajo v smislu kazensko-pravnega reda, plačuje deželni šolski svet, vendar jih mora obtoženec vrniti, če se mu je prisodila kakšna disciplinarna kazen in so se priče poklicale zaradi njegove zahteve.

§ 11. Obtoženece sme prisostvovati disciplinarni obravnavi. Ako se dokaže pravočasna obvestitev obtoženca se sme vršiti obravnava tudi v njegovi odsotnosti. Disciplinarna obravnava ni javna.

§ 12. Disciplinarna obravnava se začne s poročilom o stvarnem položaju in o uspehih preiskave, ki ga poda poročevalec. Na to se zagovarja obtoženec, ki mu pripada v vsakem slučaju končna beseda. Potem se zaslišijo priče, ki so se morebiti povabile (§ 10.). Vsak član je upravičen v dosego pojasnil staviti vprašanja tako do poročevalca kakor tudi do obtoženca in do prič. Ko se je stvarni položaj dovolj pojasnil, prekine predsednik obravnavo, in disciplinarni senat se sestane h končnemu sklepanju. To se prične s predlogom, ki ga stavi poročevalec in ki mora izreči, a) da se disciplinarna preiskava dopolni ali b) da ni povoda prisoditi redovne ali disciplinarne kazni ali c) da se prisodi redovna ali disciplinarna kazen.

§ 13. Disciplinarna razsodba se sme opirati le na obtežilne okolnosti, ki so se očitale obtožencu tekom disciplinarne preiskave ali pa pri disciplinarni obravnavi.

§ 14. Posvetovanja in sklepanja disciplinarnega senata se vršijo v smislu poslovnega reda dež. šolskega sveta.

§ 15. Po storjenem sklepu se sklep takoj razglasi.

§ 16. O disciplinarni obravnavi sestavi zapisnikar, ki ga doda predsednik, zapisnik, v katerem se zabeležijo imena

navzočih oseb, bistveni podatki obravnave in storjeni sklep, ter ga podpišeta predsednik in zapisnikar.

O uspehu*) disciplinarne obravnave mora obvestiti deželni šolski svet pismenim potom po okrajnem šolskem svetu tako obtoženca kakor tudi pristojni krajni šolski svet.

§ 17. Ako se razsodba disciplinarnega senata ne tiče dopolnitve disciplinarne preiskave (§ 12., a), sme obtoženec tekom 14tih dni potem, ko se mu je dostavilo obvestilo, potem deželnega šolskega sveta vložiti ugovor na ministrstvo za uk in bogočastje.

§ 18. Manjša kršenja dolžnosti se kaznujejo z redovno kaznijo. Temelji ista na sklepu okrajnega šolskega sveta (§ 2.), tako sme obtoženec vložiti tekom 14ih dni potem okrajnega šolskega sveta proti nji ugovor na deželni šolski svet, proti čigar odločitvi ni potem dopustno nobeno pravno sredstvo. Redovna kazen je graja. Isto sme izreči tudi šolski vodja vsak čas napram učitelju, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti.

§ 19. Disciplinarne kazni so: a) ukor, b) premeščenje kazenskimi potom z) v isti krajevni razred, β) v nižji krajevni razred. Ta kazen se pri šolskih vodjih, in nadučiteljih in ravnateljih lahko poostri tudi z odvzetjem šolskega vodstva, pri nadučiteljih in ravnateljih tudi s premeščenjem na manj razvite šole; c) odpust s službenega mesta; d) odpust iz šolske službe.

§ 20. Ukor se izreče vedno pismeno in obsega tudi grožnjo, da se bo ostreje postopalo, ako se ponovi kršenje dolžnosti.

§ 21. Z odpuščenjem s službenega mesta izgubi dotičnik vse pravice, ki si jih je pridobil kot učitelj.

§ 22. Odpuščenje iz šolske službe se sme izreči navadno le tedaj, če so se navzlic že izvršene vsaj ene disciplinarne kazni vnovič pripetila znatna zanemarjenja ali kršenja službenih dolžnosti.

§ 23. Če je učitelj zaradi obsodbe kazenskega sodišča izgubil volilnost v občinski zastop (§ 48., odstavek III. zakona z dne 2. maja 1883., dravnega zakonika številka 53); ga mora deželni šolski svet vselej odpustiti iz službe brez disciplinarne obravnave. Če se komu z razsodbo kazenskega sodišča odreče sposobnost za izvrševanje učiteljskega poklica (§ 420. kaz. zak.), je prepuščeno deželnemu šolskemu svetu, da ga odpusti iz službe brez disciplinarne obravnave ali v posebnega ozira vrednih okoliščinah upokoji.

§ 24. Začasno ustavljenje službe in plače**) za dobo sodnijske ali disciplinarne preiskave mora odrediti okr. šol. svet, če zahteva stvarni položaj, da se dotičnik takoj odstrani iz službe za dobo preiskave. Tako ustavljenje sme ukreniti v enakih okoliščinah tudi deželni šolski svet za čas, da se dožene disciplinarno postopanje. Ugovor proti odrejenemu ustavljenju ne more istega zadrževati.

§ 25. Če bi se ne mogel obtoženec, ozir. njegova rodovina vzdrževati, mora deželni šolski svet obenem določiti tudi preživljalni donesek, ki se ima dajati obtožencu, oziroma njegovi rodovini, ki pa ne sme presegati dveh tretjin plače, ki jo uživa obtoženec ob času ustavljenja. Ako se mu pozneje ne naloži nikaka disciplinarna kazen, pristoji obtožencu u nadomestek začasne izgube službenih dohodkov.

*) Ergebnis.

**) Suspension.

Na boj na divje Amonite!

II.

V zadnjem času je začel „Slovenec“ odgovarjati, oziroma ugovarjati raznim člankom našega glasila in tudi dopisom iz učiteljskih krogov v „Slov. Narodu“. Dosedaj ni imel te navade. Ko smo mu dokazali razne vnebovpijoče krivice, prizadete učiteljstvu in šoli od klerikalcev, je bil tih kot grob. Pri našem dokazovanju je padla marsikatera trpka beseda in to po vsi pravici, saj vlada sedaj pri nas boj, boj na življenje in smrt, in v boju se ne bije z mehкими rokavicami. Dr. Šusteršič je na zadnjem shodu v Cerknici izjavil, da so jih naši dopisi razžalili, in raditega nimamo pričakovati izboljšanja učiteljskih plač, dokler ne damo zadoščenja.

Sveta jeza mora zgrabiti človeka, ko to sliši in bere. Mi, ki smo bili doslej od klerikalcev in njih glasila nešteto krat globoko žaljeni, poniževani, zasramovani in v zadnjem času nam je bilo zaradi njih odvzeto izboljšanje našega bednega stanja, da omagujemo v neznosnem položaju, mi naj še ponižno prosimo odpuščanja in poljubljamo v prahu pred njihovimi nogami pesti, s katerimi so nas bili!

Ko so nas na najsvetejšem kraju, v cerkvi, pitali z brezverci in nam s tem jemali čast in ugled pred ljudstvom, smo se zagovarjali in rekli, da naj nam pokažejo saj enega brezverskega učitelja. Imenovali smo jih po vsi pravici obrekovalce. Toda oni so molčali in nam zato zamerili.

Dokazali smo, da je klerikalizem internacionalen — breznarodni in kot tak pogubonosni za narodni obstoj, torej tudi poguben za nas narodne učitelje in naš narod, ki ga odgojujemo. Na to niso dali odgovora. Zamerili so nam.

Ko je dr. Šusteršič rekel na apel našega shoda, da rajši razbije deželni zbor, kakor da bi privolil, da bi se na deželne stroške povišale učiteljem plače ter nasvetoval, da naj višji uradniki prostovoljno plačujejo davek v to svrhu, je globoko užalil vse učiteljstvo. Delal se je popolnoma norca iz nas vseh. On sme žaliti, mi bi morale pa molčati. Tega uismo storili, ampak rekli smo, da bi se morali njegovi izjavi smejati koze na paši. S tem smo se seveda zamerili, zaradi česar bi morali ponižno prositi odpuščanja.

Na tak način smo se jim zamerjali vselej, kadar smo se potezali za svoje pravice in kadar smo se zagovarjali in nismo trobili v klerikalni rog.

V št. 252. svetuje „Slovenec“, da bodi učiteljstvo nad strankami, kar pomeni, da naj miruje in se ne meša v politične boje, zaradi česar nam milostno obljublja, da bodo upoštevali naše opravičene aspiracije, ko dobé oni večino. — Ako bi ne poznali klerikalizma, šli bi jim na led. A vemo prav dobro, da je ta smrtni sovražnik svobodni šoli in učiteljstvu, da hoče imeti neomikano in nerazsodno maso naroda v dosego svoje svrhe za seboj, in zato nam nikakor ne kaže biti nad strankami, ne kaže nam držati rok križem in gledati mirno in ravnodušno to besno klerikalno početje, ampak poseči moramo tudi mi v boj, in sicer z zedinjenimi močmi, neustrašeno in z vso vnemo, ker drugače si podpišemo sami sebi smrtno obsodbo. Da je to gola istina, nam dokazujejo dogodki v Spodnji Avstriji, na Tirolskem in v drugih deželah.

Ako bi klerikalci imeli trohico ljubezni do nas, šole in narodne prosvete, ne bi tako neusmiljeno rohneli dr. Šusteršič zoper nas in šolo, kakor je to storil na shodu v Cerknici in Škofji Loki. Nerazsodno maso je lahko naščuvati zlasti zoper

nas in šolo. Da se mu je to temeljito posrečilo, nam pove sledeči zgled. Po dokončanem shodu v Cerknici so začeli udeležniki pogovarjati se v neki gostilnici o političnih zadevah in o shodu. V stranski sobi je bila v ožjem krogu neka učiteljska oseba. Vrata so bila samo priprta in slišalo se je razločno razgovarjanje iz sobe pivcev. Nanesel je med drugim govor tudi na učitelje. Nekdo je rekel: „Danes smo slišali, kaj so učitelji. Samo liberalci so! Oni so vzrok vsega prepira med nami. Kdor bo prijatelj z učiteljem, naj ga hudič vzame!“ To so doslovne in resnične besede iz ust preprostega klerikalca, došlega s Šusteršičevega shoda v Cerknici.

Ali naj učitelji prenašamo ravnodušno tako hujskanje naroda zoper nas? Tega ne moremo in ne smemo storiti, ker, ako bi molčali, bi si dali slabo izpričevalo. Klerikalci so nas in nas še izzivajo, žalijo in hujskajo narod zoper nas. Za vse to naj bi mi mirno molčali in še klečé prosili odpuščanja!

Sedaj pride na vrsto zopet isti famozni „Slovenec“ v 264. številki, ki piše: „Učitelji, ali je boj res vaša želja? Govorite! Posledice boste izkusili vi sami! — Ali pa vi ne soglašate s to bojno napovedjo? Potem tudi govorite! Zdaj tembolj zahtevamo zadoščenja!“

Klerikalno glasilo hoče torej odločno vedeti, ali se bomo bojevali ali ne. Povemo mu na vsa usta in odločno, da se moramo bojevali, ker smo izzivani in primorani k temu. Ali naj mirno gledamo, ko nas od vseh strani sujejo, bijejo in zaničujejo? Povemo pa tudi odkrito in odločno, da se takih podlih obrekljivih, lažnjivih in sramotnih sredstev ne bomo posluževali kakor oni, ampak naš boj bo pošten, odkritosrčen in možat. Gradiva imamo na razpolaganje več kakor obilo, poznamo natančno vse smeri, nakane in želje našega klerikalizma. Da ne bodo zrasla drevesa do neba tem domišljavim klerikalnim prvakom, je treba, da vsak učitelj, vsak prijatelj učiteljstva, šole, blaginje naroda in njegove prosvete naredi svojo dolžnost. Narod naš je v politiki neveden, v razsodnosti nezrel; kar se z lece tudi o posvetnih zadevah pove, naj bo škodljivo ali koristno, verjame vse. Naša sveta dolžnost je, narodno odpirati oči in ga poučevati o vseh nakanah klerikalizma. To lahko storimo, ker smo med narodom, ker smo vedno v njegovi neposredni dotiki. Če smo bili kdaj narodu potrebni, smo gotovo v največji meri sedaj potrebni. Politika našega klerikalizma je pogubonosna za naš narod — nasledki so že očevidni. Naša sveta dolžnost je, upreti se z vsemi silami tem narodnim zavodnikom. Nihče se ne sme izgovarjati: „Kaj se bo pa potem zgodilo z nami?“ Od klerikalizma nismo pričakovali in ne pričakujemo nikoli nič dobrega. Slabše se nam ne more goditi, kakor se nam godi sedaj.

Na delo torej, dokler je čas! Ako v boju tudi podležemo, nič ne de, vsaj zavest bomo imeli, da smo storili svojo dolžnost in da smo žrtve — svojega prepričanja!

Boj nam je napovedan, in sicer huđ boj. Braniti se hočemo. Braniti hočemo in moramo sebe in šolo, drugače preti pogin nam in šoli. Vprašanje nastane, kako naj se branimo in bojujemo? Sovražnik je mogočen, ošaben, neizprosen in neprizanesljiv; ima vsa sredstva na razpolaganje: denar, leco in nerazsodno ljudstvo za seboj. Ne obupajmo! Mnogo je še takih med našim narodom, ki znajo misliti s svojo

glavo in ki niso kimavci. K tem pojdimo! Prepričajmo jih o novodobni pogubni politiki ter jih prosimo, da začnejo tudi oni druge svariti in učiti! Vplivnejša ko je oseba, tem bolj se bo izplačal trud. Ako vsak učitelj pridobi nekaj takih veljavnih mož v svojem okolišu, se stvar polagoma začne samaobsebi razvijati. Naše ljudstvo bere premalo. Širiti je treba naše politične liste med narod, da se ljudstvo uči misliti.

Učitelj naj uči! Uči naj z besedo in dejanjem! To velja zlasti sedaj bolj, nego je veljalo kadarkoli prej!

Zdravljenje naših bolnih razmer.

Mnoge neznosne razmere, ki jih ustvarja nekdo v ptuj-skem, ljutomerskem in konjiškem okrajnem glavarstvu, nadalje gnile šolske in učiteljske razmere po nekaterih drugih glavarstvih na Štajerskem so dalo zavednim, čuječim in izkušenim tovarišem dovolj utemeljenega povoda, otvoriti v „Učiteljskem Tovarišu“ na korist zatiranemu učiteljstvu in slovenskemu šolstvu tovariško zdravniško pisarnico, v kateri se bodo naročnikom in drugim cenjenim čitateljem „Učiteljskega Tovariša“ dajali recepti za zdravljenje njihovih bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, narodnostnih in političnih šolskih razmer.

Plačujočim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“ se bodo ti recepti priobčevali brezplačno, a morajo za vsako vprašanje priložiti dve poštni znamki po 10 h za korespondenco med uredništvom in dotičnim tovarišem „doktorjem.“

Vprašalci-nararočniki, ozirama neplačujoči naročniki pa morajo nakazati našemu uredništvu po poštni nakaznici za sleherno vprašanje po eno krono, kateri znesek se po odbitku poštnine za dopisovanje med uredništvom in dotičnim poročevalcem „doktorjem“ izroči „Zavezini“ blagajnici v nadaljnjo upravo.

Na vprašanja, ki ne bodo ustrezala tem pogojem, se ne bomo ozirali.

Mnogokateri tovariš (in tovarišica) je moral radi zakrknjenega pravnega čuta svojih sotovarišev nadučiteljev, nadzornikov krajnega šolskega sveta itd. preboleti krivice, ne da bi si bil mogel poiskati sveta in pomoči. Temu nedostatku bomo izkušali odslej odpomoči s tovariško zdravniško ali pravzaprav s pravno pisarnico svojega lista, ki jo bodo urejali temeljito učeni „doktorji“.

Morda bo baš ta pisarnica tvorila najzanimivejši del lista ter bo več pripomogla k organizaciji učiteljstva nego vsi prazni vzdih po neučiteljskih časopisih ter bos svetom in dejanjem uspešno branila učiteljske stanovske družabne in šolske zadeve pred napadi, šikanami, krivicami itd., najsi pridejo od koderkoli.

I.

Vprašanje:

Moj okrajni šolski svet je izdal pred leti ukaz, da je vsakokratni katehet moje šole član mojega krajnega šolskega sveta. Šola, na kateri delujem, ni namreč v kraju župne cerkve temveč pri njeni podružnici. A tudi na šoli v kraju župne cerkve ni odotni župnik, temveč kaplan kot katehet član odotnega krajnega šolskega sveta. Ali se ta ukaz strinja z zakonom z dne 8. februarja 1869., veljavnim za Štajersko?

Sršen.

V zakonu z dne 8. februarju 1869., veljavnem za vojvodino Štajersko, pravi točka c § 6., da sestoji krajni šolski svet med drugimi tudi iz enega veroučitelja vsake, v občini se nahajoče verske družbe. Na prvi pogled tega besedila bi se pri plitvem presojevanju mislilo, da je katehet tvoje šole zakoniti član krajnega šolskega sveta, kar pa ni res, kakor bom v naslednjem obrazložil:

1. Vprvo se je treba ozreti po pojmu „veroučitelj“ ter si predočiti, koga je zakonodajalec s tem mislil. Kaplan, oziroma katehet ni veroučitelj v pravnem pomenu besede, temveč on je le župnikov duhovni pomočnik. Veroučitelj v farni občini je edino le župnik, ki je v ta namen na fari po kanoničnem pravu „inštalovan“ tako, da ga sicer škof lahko radi nepokornosti suspendira od izvrševanja službe božje, a odstavi ga proti njegovi volji od župnije brez posebnih deliktov nikdar ne more. Župnik je obenem veroučitelj v šoli; nadomestujejo ga njegovi pomočniki, kaplani. Ako bi v točki c § 6. imenovanega zakona bil dejanski katehet kot veroučitelj označen, tedaj bi ne smel biti član krajnega šolskega sveta noben župnik, ki ni obenem katehet ter bi sleherni katehet postal član krajnega šolskega sveta. Tako bi se lepo pripetilo, da bi v krajnih šolskih svetih po takih krajih, kjer je radi dveh, treh šol po več katehetov, bila dva, trije i. t. d. kateheti člani krajnega šolskega sveta. Tako tolmačenje zakona bi vodilo do konfuzije.

2. Da si tvoj okrajni šolski svet v tej zadevi dotične določbe v rečenem zakonu ni prav tolmačil, sledi tudi iz točke c § 11. državnega zakona z dne 25. maja 1868., s katero se določajo osnovne določbe o razmerju šole k cerkvi. Tam stoji doslovno, da prehaja s tem zakonom dosedanji, namreč dotakratni delokrog duhovne in posvetne šolske oblasti krajnih dušnih pastirjev in krajnih šolskih ogleđ na krajni šolski svet. Ker je s tem zakonom prešel delokrog dušnega pastirja v šolski zadevi na kraj. šol. svet, je dal postavodajalec krajnemu dušnemu pastirju v krajnem šolskem svetu sedež in glas. Z vprašanjem, koga je postavodajalec pod izrazom „krajni dušni pastir“ mislil, si ni treba mnogo glave beliti. Krajni dušni pastir je „inštalovani“ župnik, ne pa dekretovani kaplan, ki je le njegov pomožni duhovnik.

3.) Ako morda daje knezoškofijskemu konzistoriju v Mariboru kateri cerkveni zakon pravico določiti, da je v izjemnih slučajih smatrati tudi kaplana za veroučitelja v zakonitem pomenu besede, tedaj ima konzistorij, a ne okrajni šolski svet določiti, kdo bodi kot „veroučitelj“ član dotičnega krajnega šolskega sveta.

Iz praktičnega stališča bi morda češče ugajalo, da bi bil katehet član krajnega šolskega sveta mesto župnika, ali tudi ne, kar pa na pravno tolmačenje zakona ne sme prav nič vplivati.

Zanimivo bi bilo, ako bi kateri krajni šolski svet hotel to zadevo spraviti v tir do upravnega sodišča, oziroma naj blagovolijo tovariši morebitne tozadevne že izdane, a meni neznane razsodbe šolskih oblasti sporočiti „Učiteljskemu Tovarišu“.

Dohtar Jona.

Kritikujoči glasovi.

Učitelj na kolena! V „Gorenjcu“ z dne 14. t. m. čitamo ta-le dopis: „Slovenec“ je priobčil v ponedeljkovi 259. številki poročilo o cerkniškem shodu. Da se je dr. Šusteršič tudi na tem shodu zaletaval v učiteljstvo, kolikor mo-